

ÄR HÄR NU

AV JAN SVENUNGSSON

Den 19 december utsåg redaktionen för den engelska ordboken Merriam-Webster ordet *surreal* till "Word of the Year" för 2016. Som främsta skäl angavs den radikala ökningen i antalet sökningar för ordet på nätet under året.

Redan i november hade Merriam-Websters konkurrent Oxford Dictionaries utsett *post-truth* till sitt Word of the Year.

Under 2016 planerade och arbetade jag med den utställning av måleri som den här texten introducerar. Tillsammans med kuratorn Johanna Uddén förberedde jag också en retrospektiv på Uppsala Konstmuseum med arbeten i flera tekniker, samt en bok om min konst, som fått titeln "Mellan språk" och publiceras av Kalejdoskop i anslutning till de båda utställningarna. Jag hade anledning både att begrunda mitt förflutna och att fundera över mitt arbetes betydelse i nuet. Samtidigt pågick en politisk vindkantring i omvärlden och en valkampanj i USA, vars resultat kommer att påverka vår framtid i en omfattning som vi idag inte kan överblicka.

Jag började skriva denna text under de sista dagarna av 2016. Dess syfte är att ge en kontext till de konstverk som läsaren ser framför sig på de vita väggarna i Bror Hjorths Hus vackra tillbyggnad. Den äldsta målningen kom till 2010 och den yngsta avslutades i början på januari 2017. De ingår alla i en och samma serie och är numrerade kronologiskt, fast inte hängda så.

När jag gör konst vill jag förhålla mig till något som finns. Jag har svårt att *tro* på fria improvisationer. Istället har jag ofta arbetat efter ett program, eller så har jag helt enkelt avbildat en redan existerande bild, som jag med min möda och inlevelse kunnat ge nytt liv. I stor utsträckning handlar konstnärens arbete om att skapa just möjligheten att tro, fast inte i en religiös mening. Konstnären vill skapa något som är *viktigt* och för att kunna övertyga om att så är fallet måste han eller hon först övertyga sig själv. Vilken form verket tar spelar mindre roll. Nödvändigheten att tro på det, förblir konstant. Men vad är det som denna tro ytterst sett handlar om? Jag skulle kunna säga att mina verk utgör trovärdiga svar på frågor som inte kunnat formuleras i ord. Jag kan se att svaret är riktigt när det framstår som både självklart och gåtfullt. Svaret är det rätta när det ger upphov till nya, än mer intressanta frågor.

I serien "Paintings", som dessa målningar tillhör, utgörs frågorna i rent praktisk mening av teckningar ur serien "Trial Drawings", en för varje målning. Flertalet av dessa teckningar utgår faktiskt från improvisationer – och det är ett av skälen till att det går utomordentligt långsamt att producera dem. Även målningarna kräver lång tid att finna sin form. Jag har blivit en långsam konstnär. Långsam och tankfull. Det är viktigt nu, att inte chansa.

När utställningen öppnar, kommer det att ha gått knappt tre veckor sedan den nye presidenten i det stora landet i väster tillträdde sitt ämbete. Ytterligare ett presidentval, denna gång i Europa, kommer att under utställningens gång tilldra sig allt större uppmärksamhet. Hur det kommer att gå och vad som kommer att hända därutöver, vet jag naturligtvis ingenting om nu – men det som sker i världen är en del av målningarnas resonansbotten.

När politiker och beslutsfattare kan övertyga demokratiska församlingar att ge dem makt genom att fritt uppfinna de sanningar de går till val på: vad betyder det för konsten? När politiker och beslutsfattare kan vinna förtroendekapital genom att göra det tidigare förbjudna: vad betyder det för konstnärens roll som gränsöverskridare? När själva verkligheten betecknas som post-truth och surreal – vilken hållning skall jag som konstnär inta då?

För ett par år sedan skrev jag en text som hävdade att i dagens och framtidens konst har distinktioner mellan olika tekniker förlorat sin mening: det som betyder något är en "hierarchy of attention". Jag påstod att konstverkets eller konsthandlingens framgång och betydelse helt styrs av den uppmärksamhet de genererar, inte av hur de ser ut eller av hur något är gjort. Uppenbarligen kan denna mekanism omsättas även i politiken: det spelar ingen roll om du ljuger, om det samtidigt är du som får mest uppmärksamhet.

I mitt arbete idag – i dessa målningar – försöker jag gå motsatt väg. Jag söker rikta maximal uppmärksamhet på hur helheten och detaljen *faktiskt* ser ut. Jag strävar efter att skapa bilder som på något sätt är ... sanna.

Länge var det oklart vad den här utställningen skulle få för titel. För mig utgör dessa målningar en konsekvens av allt det jag hållit på med och gått igenom sedan jag helt ung drabbades av insikten om hur konsten kan göra världen tydlig och samtidigt förändra den. Detta vill jag fortsätta tro på.

I slutet av oktober förra året föreslog Johanna titeln "ÄR HÄR NU" för utställningen du ser framför dig. Därmed var mitt sökande efter namn över.

Jan Svenungsson